

Міністерство освіти і науки України
Національний центр «Мала академія наук України»
II етап Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови та літератури
2025/2026 навчальний рік

8 клас

Українська мова

I. Лінгвістична робітня (21 бал).

1. Поясніть відмінність між наведеними паронімами (2 бали).

Адресат – адресант.

2. Доберіть український відповідник до іншомовного слова (5 балів).

Інтелект

Ефективний

Дистанція

Шеф

Бібліотека

3. Доберіть 4 фразеологізми до лексеми “байдикувати” (4 бали).

4. Запишіть речення, виправляючи помилки (10 балів).

Кожний літературний персонаж має свої індивідуальні риси.

Гуманізм і людяність – самі найголовніші риси героїв цього роману.

Підводячи підсумки, доходимо до висновку, що дієслова мають два види.

Кидалися в очі квіти, які вражали барвистістю веселкових барв.

У п'ятидесяті роки двадцятого століття наступила ера антибіотиків.

II. Мовознавчий бліц. Тести (5 балів).

Виберіть один правильний варіант (за кожную правильну відповідь – 1 бал).

1. У якому рядку всі словосполучення відповідають нормам української мови:

а) приймати участь, правильна відповідь, втілювати в життя, на протязі року;

б) мова йдеться, невстигаючий учень, аркуш паперу, узагальнювати питання;

в) любий із нас, у тебе багате уявлення, на наступний день, на тій стороні;

г) колишній учень, краєвид із вікна, загальний вигляд, виконавець завдання.

2. У якому рядку є помилки у формі родового відмінка іменників чоловічого роду II відміни:

а) супутника, коридора, пасажира, сміху;

б) компаса, відмінка, вівторка, смутку;

в) меду, борцу, бузку, дуба;

г) гаража, стрибка, бюлетеня, щебету.

3. У якому рядку речення з дієприслівниковим зворотом побудовано неправильно:

а) Вислухавши учня, вчитель дав йому кілька слушних порад.

б) Переїхавши до міста, у нього почалися проблеми зі здоров'ям.

в) Прочитавши синового листа, мати відразу заспокоїлася.

г) Оглядаючи хворого, лікар розпитував його про харчові звички.

4. У якому рядку неправильно поєднано числівник з іменником:

- а) з першим вересня, півтора дня, три професори, троє учнів;
- б) двоє ножиць, шостий кілометр, вісьмох апельсинів;
- в) чотири учителя, другого класу, шести кілограмм, три сини;
- г) шестеро студентів, троє поросят, обидва курсанти, другий поверх, одною дівчиною.

5. У якому рядку допущено помилки у відмінкових формах імен і по батькові:

- а) Ользі Іллівні, Федора Петровича, Іллею Пилиповичем, Таїсією В'ячеславівною;
- б) Іриною Прокопівною, Вікторові Анатолійовичу, Василем Олеговичем, Іванові Івановичу;
- в) Михайлові Гнатовичу, Степанові Лукичу, Якову Федотовичу, Олексію Олександровичу;
- г) Мирослава Валерієвича, Михайла Васильовича, Оксану Сергіївну, Максимові Віталійовичу.

III. Синтаксичний ринг (12 балів).

Виконайте синтаксичний розбір речення (підкресліть члени речення, дайте загальну характеристику), надпишіть частини мови.

Мавка йде до калини, швидко ламає на ній червоні китиці ягід, звиває собі віночок, розпускає собі коси, квітчається вінком і склоняється перед Лісовиком... (Леся Українка).

IV. Критичний вимір (12 балів).

Для досягнення успіху у веденні блогів називають багато чинників: харизматичність блогера чи блогерки, новизна й оригінальність поширюваної інформації, висока якість мультимедійних матеріалів, а також змістовні характеристики. А як щодо мовної вправності? Щоби слово запалювало й надихало, воно має бути перш за все грамотним. Тож подбайте про компетентне українське блогерство та запропонуйте 4 конструктивні коментарі-поради для блогерів щодо дотримання грамотності.

Українська література

V. Творче завдання. Напишіть твір-роздум (обсяг: 1–1,5 сторінки) на запропоновану тему. Наведіть 2 приклади із творів, які ви вивчали, зазначте автора та назву (24 бали).

Чому важливо зберігати людяність?

VI. Робота з текстом.

Прочитайте байку Григорія Сковороди «Два цінні камінці: Адамантій і Смарагд» зі збірки «Байки Харківські» та виконайте завдання (8 балів).

Високої цінності Смарагд, перебуваючи при королівському дворі у славі, пише до свого друга Адамантія таке:

Любий друже!

Шкодую, що не дбаєш про свою честь похований у попелі живеш. Твої обдарування мені відомі. Вони гідні чесного та високого місця. А тепер ти подібний на засвічений світильник, під землею захований. Для чого наше сяйво, якщо воно не приносить подиву та веселості народному оку? Сього тобі бажаючи, залишаюся

друг твій Смар...

Найдорожчий друже!

(відповідає Алмаз)

Наше з помітного місця сяйво живить народне марнославство. Нехай споглядають блискучі небеса, не нас. Ми слабкий небес список. А ціна наша, або честь, завжди при нас і всередині нас. Гранувальники не дають нам, а відкривають у нас її. Вона помітним місцем і людською хвалою не примножується, а зневагою, забуттям і ганьбою не применшується. У сих думках лишаюся

друг твій Адам.

Сила

Ціна і честь – одне й те саме. Їх хто не має в собі, приймаючи брехливе свідоцтво зовні, той прибирає вигляд фальшивого Алмаза та підробленої монети. Хибно в народі кажуть так: «Зробили Абрама чесним чоловіком». А слід було би мовити так: «Засвідчено перед народом Абрамову честь». Освіченість, або віра Божа, милосердя, великодушність, справедливість, постійність, цнотливість... От ціна наша та честь! Старовинне прислів'я: дурний шукає місця, а розумного й у кутку видно.

1. Визначте тему та ідею байки.

2. Розкрийте алегоричність образів Адамантія та Смарагда.

VII. Теорія літератури. Подайте визначення термінів (6 балів).

1. Ліричний герой – це...
2. Повість – це...

VIII. Літературознавча робітня. Проаналізуйте поезію за схемою (12 балів).

Рід літератури	
Жанр	
Вид лірики	
Ліричний герой	
Художні засоби	
Віршовий розмір	
Римування	

Моя осінь

Шепоче дощ про тебе у траві,
Ріку читає сірими очима.
Ідуть з роботи землі степові,
Лежить гора з сосною за плечима.

Сухе намокло небо і стебло,
У зайченят ростуть веселі зуби,
І кавуняче зернятко скло
Червоною краплиною на губи.

Подовшали тривоги і листи,
Ліси на глину, на пісок опали.
Лиш ти одна, мені одна лиш ти
Мій палиш сон і душу мою палиш.

Микола Вінграновський

Усього: 100 балів